

“Nevşehir 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2024/507 E. Sayılı dosyasının 2024/439 K. Sayılı kararı ile mahkememizin 2024/356 E. Sayılı dosyası ile birleştirilmesine karar verildiği, mahkememizin 2024/356 E. Sayılı dosyasının 13/12/2024 tarihli ara kararıyla Nevşehir 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2024/507 E. Sayılı dosyası ile mahkememiz dosyası arasında bağlantı bulunmaması sebebiyle birleştirilen dosyanın tefrikine karar verildiği ve tefrik edilen Nevşehir 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2024/507 E. Sayılı dosyasının iş bu esasa kaydının yapıldığı anlaşılmıştır.

Mahkememizde devam eden 2024/405 Esas sayılı dosyasının yapılan yargılaması sırasında HMK 166/1 hükmünün Anayasanın 37. maddesine aykırı olduğu anlaşılmakla;

Anayasanın 152/1 maddesine göre: "Bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa, Anayasa Mahkemesinin bu konuda vereceği karara kadar davayı geri bırakır."

Yukarıda anılan Anayasa hükmü gereğince mahkemelerin yapılan yargılama sırasında uygulanacak olan Kanun hükümlerinin Anayasaya aykırılığını tespit etmesi halinde Anayasa Mahkemesine somut norm denetimi yoluyla ilgili normun iptali istemi ile talepte bulunabileceği anlaşılmıştır.

Buna göre somut norm denetimi yoluyla itiraz davasının açılabilmesinin şartları:

- 1-Görölmekte olan bir davanın varlığı,
- 2-İptali istenen hükmün Kanun veya Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi olması,
- 3-İlgili Kanun veya Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin davada uygulanacak norm olması,
- 4-Anayasaya aykırılık hususuna mahkemece kanaat getirilmesi.

Bu doğrultuda inceleme yapıldığında; mahkememizde görölmekte olan, tazminat davasının devamı sırasında HMK m.166/1 hükmüne ilişkin olarak, iş bu başvuru dilekçesi ile somut norm denetimi yoluna gidilmesine karar verildiği, bu anlamda görölmekte olan dava ve bir kanun hükmünün iptali konusunda tereddüt bulunmadığı anlaşılmıştır.

İptal isteminin esas gerekçesi hususunda ise,

HMK'nın 166/1. maddesine göre: "Aynı yargı çevresinde yer alan aynı düzey ve sıfattaki hukuk mahkemelerinde açılmış davalar, aralarında bağlantı bulunması durumunda, davanın her aşamasında, talep üzerine veya kendiliğinden ilk davanın açıldığı mahkemede birleştirilebilir. Birleştirme kararı, ikinci davanın açıldığı mahkemece verilir ve bu karar, diğer mahkemeyi bağlar".

Yukarıda anılan kanun maddesi incelendiğinde, aynı yargı çevresinde bulunan mahkemelerden birinin yine aynı yargı çevresinde bulunan diğer bir mahkemenin daha önce açılmış bir dosyası ile birleştirme kararı vermesi halinde ilk davanın açıldığı mahkemenin bu kararla bağli olduğu anlaşılmaktadır.

Meseleye daha yakında bakıldığında, birleştirme kararı verilebilmesi için HMK m.166/4 hükmü gereğince davalar arasında bağlantı olması gerekmektedir. Davaların aynı veya birbirine benzer sebepten doğması veya biri hakkında verilecek hükmün diğerini etkileyecek nitelikte bulunması halinde bağlantı var sayılmaktadır.

Hal böyle iken, ikinci mahkemenin vermiş olduğu kararın kanuna uygun olup olmadığının denetimini birleştirilen davanın hakimi yapamamakta ve bu denetimin HMK m.168 ile ancak kanun yolu aşamasında yapılabileceği düzenlenmektedir. Buna göre;

"Aynı yargı çevresinde yer alan aynı düzey ve sıfattaki hukuk mahkemelerinde görülmekte olan davalar yönünden verilen birleştirme ve ayırma hususundaki ilk derece mahkemesi kararlarına karşı istinaf yoluna; bölge adliye mahkemesi kararları hakkında ise temyiz yoluna, ancak hükümle birlikte gidilebilir. Şu kadar ki, bu husus tek başına, bölge adliye mahkemesinde hükmün kaldırılarak esastan incelenme; Yargıtayda ise bozma sebebi teşkil etmez".

Görüldüğü üzere kanun yolu aşamasında da bu husus tek başına kaldırma veya bozma sebebi teşkil etmemekte ve hükümde başka bir noksanlık bulunmaması halinde ikinci davanın açıldığı mahkemenin vermiş olduğu kararın denetim yolu kalmamaktadır.

Sonuç olarak, aynı yargı çevresinde bulunan(mahkememiz dosyasına uygun olarak) mahkemelerin vermiş olduğu birleştirme kararlarının hukuka uygun olup olmadığının denetimi bulunmamakta ve bu durum kanuni hakim güvencesinin anayasal korumasını zedelemekte olduğu anlaşıldığından HMK m.166/1 hükmünün bu haliyle Anayasanın 37. Maddesine aykırı olduğundan ilgili maddenin iptali hususunda Anayasa Mahkemesine somut norm denetimi yoluyla başvuru yapılmasına karar verilmiş olup aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur.

#### HÜKÜM:

1- HMK m.166/1 hükmünün bu haliyle Anayasanın 37. maddesine aykırı olduğundan ilgili maddenin iptali hususunda Anayasa Mahkemesine somut norm denetimi yoluyla başvuru yapılmasına,

2-Anayasa Mahkemesi İç Tüzüğü'nün 46. maddesine uygun olarak, mahkememiz iş bu başvuru kararının onaylı örneğinin, dava dilekçesi ve ekleri ile Nevşehir 1. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2024/507 E. 2024/439 K. Sayılı gerekçeli kararının, mahkememizin 2024/356 E. Sayılı dosyasının tümünün onaylı örneklerinin tarih sırasına göre mahkememiz Yazı İşleri Müdürü tarafından dizi pusulası yapılarak Anayasa Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine,

Dair; dosya üzerinden yapılan inceleme sonucunda karar verildi."